

[Carsten. Raft.]

ikke en sjæl, der har fornøjelse af disse udsættelsesbestemmelser. Det var langt bedre, om man i stor stil kunne lade folk aftjene deres værnepligt som unge. Selvfølgelig er der også vanskeligheder i så henseende, det er kedeligt at skulle udsætte sin uddannelse. Men langt værre er det, når man står med den afsluttede uddannelse, står overfor at skulle begynde på selve livet.

Jeg vil gerne i udvalget se lidt på denne bestemmelse, ikke for at ændre den, den er i og for sig god nok, men for at indholdet i bestemmelsen kan blive drøftet med den højtærede minister, så man er klar over, hvilke retningslinier der vil blive anlagt.

Der er også en anden bestemmelse, jeg er lidt betænkelig ved, nemlig bestemmelsen om 32 års grænsen som den endelige grænse for aftjening af værnepligt. Man kunne jo nok tænke sig, at en mand, der opholder sig i udlandet den dag, der bliver 18 måneders tjenestetid, udstrakte opholdet nogle år for at komme ind under bestemmelsen om 32 års grænsen. Det vil ikke være muligt at ramme ham, det strider ikke mod loven, han bor i udlandet, har sit erhverv der — der er ikke noget at sige til, at han ikke kommer hjem for.

Der gennemføres i denne lov den hele fritagelse for værnepligt — noget, der er ganske nyt i Danmark, men såvidt jeg kan forstå ikke egentlig nyt i andre lande. Det er selvfølgelig noget, der kan give betænkelighed, men livet er sådan, at der er ingen regel uden undtagelse, og der kan selvfølgelig tænkes tilfælde, hvor alt taler for, at vedkommende skal kunne fritages. Jeg indrømmer, proceduren og de forskellige terminer er langstrakt og omstændelig, og man må håbe, der ikke sker noget forkert ved det.

Jeg har på fornemmelsen — jeg ved ikke, om det er rigtigt —, at det alligevel til en vis grad er sket tidligere, når en mand i et sådant tilfælde har fået udsættelse og udsættelse, indtil spørgsmålet om at indkalde ham til militærtjenesten overhovedet ikke mere var aktuelt. Jeg vil godt tro, det er nødvendigt, men det er også den slags meget

vigtige undtagelser fra grundlovsbestemmelsens regel, der gør det rimeligt, at rigsdagen udover det sagkyndige udvalg sætter sig nøje ind i ministerens tankegang og sørger for — eventuelt ved tilføjelser i betænkningen —, at bestemmelsen ikke vil kunne ændres under ministre med en eventuelt anden tankegang.

Bestemmelsen om udelukkelse på grund af straf er blevet ændret. Det er også en af den slags ting, der gør, at man bliver noget betænkelig og ønsker at se nærmere på sagen. I hovedtendensen må den dog vist være rigtig. Det kan ikke undgås, at hvis man ad tjenestevejen har en lille smule forbindelse med sådanne unge, vil man erfare, at dette med at aftjene værnepligten opfattes som en resocialisering; det betyder noget. Selvom det kan siges at være lidt kedeligt, at forsvaret skal benyttes i resocialiseringens tjeneste, er de krav, der stilles fra de folk, der har forstand på disse ting og har føling med disse kredse, af en sådan karakter, at det vil være umuligt at afvise eller udelukke, at man får mildere regler i så henseende. Kunne det betyde noget for disse menneskers redning og videreførelsen af deres tilværelse og karriere, må vi også tage besværlighederne ved det og bare sørge for at sikre os på en sådan måde, at der ikke lides skade i forsvarets rækker i så henseende. Man kan forsåvidt sige, at en bedømmelse af, hvorvidt de forskellige kriterier for, om en mand er egnet til det, er opfyldt, vel kan være vanskelig for en session. På den anden side er det en regel, som gør, at man ikke her med det samme fastlægger vilkårene, men gør det muligt for administrationen at føre bestemmelsen ud i livet efter dens egentlige mening.

Når jeg kredser om disse ting, er det, fordi tanken føres hen på andre institutioner af lignende karakter, hvor jeg som tilsynsførende — jeg behøver ikke at nævne navne — har haft anledning til at se, hvor forfærdelig alvorligt det var, når man sænkede niveauet for tilgang, i hvilken grad en hel institution med 100 unge faktisk følte sig deklasseret, hvis der kom folk, som de